

Radio Rojc

Stream: [64AAC+](#) [128AAC+](#) [320MP3](#)

- [iz Rojca](#)
- [Društvo](#)
- [Komentar](#)
- [Kultura](#)
- [Podcast](#)
- [Kontakt](#)
- [Gradimo Rojc](#)
- [R.O.J.C.](#)

PRAZAN PROSTOR (2) Međugeneracijski most

Radio Rojc

Objavljeno 10.11.2022. pod [Društvo](#), [Kultura](#)

Prazan prostor: Definiranje supkulturnih gibanja u Hrvatskoj (2)

Hip-hop kao međugeneracijski most

Hip-hop kultura, složit će se mnogi, danas igra dvojnu, međusobno isključujuću ulogu: nametnula se kao glavni *trend-setter* kad su u pitanju popularna glazba, moda i rituali konzumiranja popularno-kulturnih sadržaja, dok se njeni *underground* tokovi brinu za opstanak posebnosti te iste kulture uslijed njene rastuće popularizacije.

Ipak, ovdje nije riječ o klasičnom *gatekeepingu*, već o nečemu dubljem – očuvanju određene subverzivne dimenzije koja je krasila hip-hop još od njegovih skromnih početaka u razrušenom, rasno razdijeljenom njujorškom Bronxu. Određene “kontroverze” koje krase sadašnji diskurz oko validnosti ovdašnje hip-hop kulturne produkcije nastale su uglavnom poradi njenih čestih mutacija.

Opet, obzirom na rastuću popularnost hip-hopa i njegov popratni bombastični ulazak u globalni *mainstream*, jasno je da neki njegovi tokovi poprimaju određena svojstva ispraznog popa kakvog uživa glavna struja. U obruču prije trideset godina raspale države stara škola i nova škola vode mnogobrojne ratove oko *ispravnosti* novog ili starog zvuka – ili preciznije, *boom-bapa* i ozloglašenog *trapa*, koji se ispostavio kao glavni glazbeni identifikator generacije Z.

Nažalost, takav generacijski boj nadilazi samu glazbu, odnosno ozvučje hip-hopa kao glazbenog pravca, te se nerijetko bavi klasičnim stereotipnim odnosom između *starog* i *političnog* i *novog* (*navodno*) *manje angažiranog*. Ono što se ne smije ispustiti iz vida kod ovakvih sudara jest ta prosta, na trenutke nelogična istina – “apolitičnost” nije generacijski marker, ona je nešto mnogo šire i dublje od samo jedne “skrenule skupine”. Javlja se svugdje, u svim oblicima – neovisno o različitim podlogama i pozadinama.

Za komentar o tom kompleksnom odnosu sam upitao urednika kulturne rubrike T-Portala Vida Barića, koji se nedavno bavio fenomenom modernog hip-hopa kroz izložbu autorskih fotografija *Mladi, divlji, neispavani*.

“Osobno ne mislim da politični, angažirani, osviješteni rap može imati ovdje prođu. A čini mi se da je pao njegov utjecaj i u svijetu. Ljudi su blazirani, mnogo ih je ponosno na to da “nisu politični”, da se “ne bave politikom” i tmsl. Traže se lake lirike, ukratko. Što se tiče ovog odnosa staro-novo, mislim da ih najviše dijeli odnos prema eklektičnom, odnosno prema eksperimentu u muzici. Već na samom početku nameće se

sintagma “stara škola”, koju si vezao uz boom-bapere, a iz koje se štošta može iščitati. Između ostalog i to da su boom-baperi ograničeni “školom”, pravilima, opterećeni su pitanjima poput što se smije u žanru, a što ne, što njihovu glazbu onda u konačnici i sputava. Trap generacija je otvorenija eksperimentu, što njihovu muziku čini živom, neočekivanom, iznenađujućom... a žanru omogućuje da dosegne određene razmjere koje uz “školu” i “pravila” baš i ne bi mogao doseći.

Naredna diskurzivna točka otvorila mi je iduće pitanje: *koliko hip-hop, kao glazbeni pravac i kao kultura, može i želi pomicati svoje “ucrtane” granice?*

“Hip-hop je poseban po tome što je prisutan i u drugim granama umjetnosti, onim vizualnim i izvedbenim: ističu se graffiti, breakdance i DJ-ing. Breakdance u Hrvatskoj je nekoć bio mnogo popularniji. Graffiti i street art scena su prisutni i zastupljeni na sceni, kao i DJ-ing. Hip-hop će u Hrvatskoj i u svijetu ići u daljnje zamučivanje granica i žanrovskih odrednica. To je njegova budućnost.” – završava Barić.

Iako mnogi trap entuzijasti – među kojima je i moj prvi sugovornik – vole isticati eksperimentalnu komponentu “trap prostora” u pozitivnom svjetlu, držim kako je upravo ta komponenta *igranja sa zvukom* glavna točka prvotnog konflikta. Od boom-bap repeticije se (barem donekle) znalo što se može očekivati. S trap zvukom priča ide nešto drugačijim tokom.

Jedan od gradova u kojem se (neočekivano) počela razvijati nova, plodna hip-hop scena jest Pula. Za početak sam se okrenuo nešto starijoj generaciji (iz perspektive mladašnjog novinara) te sam kontaktirao Tonija Flegu, lokalnu hip-hop glavu koja zadnjih godina stvara pod imenom *Abella Dangerz*. Flego mi se učinio kao dobar sugovornik u prvom planu zbog njegovog dugog staža na pulskoj rap sceni, sceni na koju je stupio dok na njoj nije postojala nikakva infrastruktura. Dvojica sugovornika iz Pule naglasila su značaj fizičkog prostora – na prvu loptu klubova – koji sami po sebi rade na daljnjoj sinergiji hip-hopa i ostalih gradskih supkultura. U Puli, znamo, nema konkretnog hip-hop kluba (ali postoje, recimo, DC Rojc i donedavno donekle aktivni Rock klub Uljanik), što u prijevodu znači da će se on često “sudarati” s lokalnim gitarskim i drugim izričajima.

Za početak, kod Flega mi je *zasviralo* to da se s (vidnom) lakoćom oprostio od klasičnog boom-bap zvuka te se nedavno reinventirao i otvorio ka modernijem trap izričaju.

“Prije svega bih želio napomenuti da je hip-hop glazba zbog svog prilično jednostavnog izričaja i načina stvaranja djela vrlo brzo prolazila kroz promjene i mutacije te se brzo razvijala u svojim stilovima i žanrovima. Prema mojem mišljenju, tijekom godina došlo je do zasićenja određenim zvukom i stilom “old school rapa” (boom-bapa) te je prirodnim tokom moralo doći do promjene u instrumentalnom, a i vokalnom izričaju pjesama. Bilo je za očekivati da će mlađi slušatelji lakše i brže prihvatiti novi, moderni trap zvuk, ponajviše zbog generacijskog predznaka, koji sa sobom nosi općenito neznanje i nezainteresiranost za starije hip-hop izvođače, a stariji slušatelji su se uglavnom puno teže prilagodili trap glazbi zbog navike slušanja stare škole rapa. Vrlo je bitno naglasiti da to uvijek ovisi o pojedincu i osobnim afinitetima.”

Ovdje je važno naglasiti cikličku narav hip-hopa, odnosno njegovu tendenciju da živi upravo poradi vlastite iznimno bogate povijesti. Obzirom na predominantne načine produkcije, gotovo svaki ton i svaki *sample* proizvod su prošlosti. Iz tog je kuta zanimljivo promatrati evidentno nepoznavanje povijesti te supkulture, ali i meta-kritike toga fenomena.

Dalje sam upitao Flegu o položaju angažiranog hip-hopa danas.

“Društveno angažirani hip-hop ne samo da ima šanse nego je uvijek i bio jedini stil hip-hopa koji je mogao opstati na ovim prostorima, ponajviše zbog društveno-političke situacije u državi. Iako je u počecima domaće rap scene bio slušaniji ozbiljniji “conscious rap”, danas taj isti bolje prolazi kroz humor i satiru.” – završava.

Za kraj, kontaktirao sam jednu od mlađih karika novog pulskog hip-hopa, repera Amara Ališića – *Ammara*. Popričali smo o sličnim nedoumicama kako bi pokušali upotpuniti tu predominantno inter-generacijsku priču.

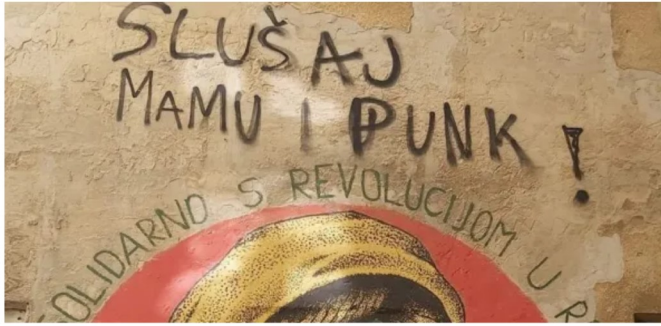
“Rap” u doslovnom smislu znači “rhythm and poetry” (ritam i poezija, op. prev.). U Hrvatskoj je najzastupljenija muzika, odnosno ta zvučna dimenzija hip-hopa. Druga kultura se danas baš i ne lovi, u tom smislu ne možemo govoriti o hip-hop kulturi, već samo hip-hop glazbi. Ipak, hip-hop danas ima sposobnost stapanja s drugim glazbenim pravcima – u mainstream vodama je po tome poznat Kendrick Lamar, koji se na albumu “To Pimp a Butterfly” igrao s gitarama i drugim organskim zvukovima. Svaki novi glazbeni impuls koji bude integrirao rap kao formu po prirodi će biti eksperimentalan, za pet godina repere nećemo stavljati u zajedničke kategorije jer će ih biti deset puta više i sve manje će biti opterećeni granicama, radit će ono što žele i vole. Evolucija je postojana.”

Razvidno je iz sabranih izjava da baratamo s materijom koja je totalna, sveprisutna – u svakom mogućem smislu riječi – samim time i s nečim što će se teško ikad moći ukalupiti. Evolucija je – rečeno je – postojana, poradi čega bismo svoje oči i uši trebali moći uperiti na ono što tek dolazi. Obzirom na jednostavnost same forme rap glazbe i sveopću “dostupnost” hip-hop kulture, možda upravo ona postane prijeko potrebni međugeneracijski most nasred kojeg se može voditi konstruktivan, ali svejedno konkretan i suvisao dijalog.

Foto: Vid Barić

Ivan Slijepčević

**Tekst je sufinancirala Agencija za elektroničke medije kroz projekt poticanja novinarske izvrsnosti*

PRAZAN PROSTOR (1) Između glazbe i ideologije

Za mnoge ovdašnje alternativce punk je gotovo jedina supkulturna ideja – ili možda ideologija – koja vječito nosi predznak opće nejasnoće, čak i u krugovima koji se u potpunosti identificiraju s dotičnom supkulturnom. Postoji poprilično labavi okvir hip-hopa, duba, ili noisea, no – poradi samačke politike pankera, teško je usuglasiti se oko toga što je punk.

 Radio Rojc

0

Podjeli ovo:

Srodno

[Otvaranje galerije HUiU](#)

29.02.2016.

U "Kultura"

[PRAZAN PROSTOR \(1\) Između glazbe i ideologije](#)

03.11.2022.

U "Društvo"

[Hip-Hop nije ples, on je puno više od toga](#)

09.10.2019.

U "Društvo"

« [PRAZAN PROSTOR \(3\) Univerzalan zvuk budućnosti](#)

[Socijalizam svoju puninu postiže tek na mikro razini](#) »

[RSS 2.0](#) | [trackback](#)

© 2022 [Radio Rojc](#), sva prava pridržana. Impressum se nalazi [ovdje](#), a pravila privatnosti [ovdje](#).